

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Za resnično demokracijo

O demokratičnosti in demokraciji se danes mnogo govori in piše, vendar pa so pojmi le še medli in se marsikdaj zgodi, da je človek, ki ima polna usta demokracije, v resnici avto krat, tiran, to se pravi — vlastitelj sam sebičnež, ki hoče vladati sam.

Kaj je prav za prav demokracija?

Iz grškega jezika izvirajoča beseda pomeni tak način upravljanja javnih zadev, kjer pride ljudska volja svobodno in neposredno do izraza, kjer vlada po svojih svobodno izbranih zastopnikih ljudstvo samo.

Demokracija pa se ne razteza samo na posamezne panoge javnega življenja, ampak obsega vse vrste javnih zadev in vprašanj.

Gospodarska demokracija

stremi po uveljavljanju ljudske volje v vseh panogah gospodarstva. V nasprotju s kapitalizmom, ki ustvarja gospodarske bloke in truste ter kopiči denar v rokah poedincev, da ga izkoriščajo zase in za svoj ožji krog, stremi gospodarska demokracija za tem, da ustvari iz kapitala čim več koristi za splošnost. Kapitalizem, ki je v svojem jedru dejansko gospodarski absolutizem, ustvarja nadvlado bank in delniških družb, ki imajo potem dejansko v rokah vso proizvodnjo in določajo cene blagu in delu.

To načelo je krivično in se danes vsi pošteni duhovi na svetu srdito bore proti njemu. Tudi kmetje smo njegovi odločni nasprotniki in mu stavimo v boj najbolj pravično in slovanski miselnosti najprikladnejšo ter najbolj demokratično gospodarsko obliko:

zadružništvo,

ki je po svojem bistvu in zamisli morda edina, res demokratična oblika za upravljanje gospodarskih dobrin. V zadružništvu je res mogoča in tudi izvedljiva ljudska kontrola, hkratu pa dobrine dela v zadružništvu pridejo v korist vsem zadružnikom. Na drugi strani nosijo tudi vsi enako odgovornost za uspeh in jamčijo za primer neuspeha. Tu je torej načelo demokratičnosti do skrajnosti izvedeno in v pravi, resnični zadrugi ni mogoče izkoristiti poedincev in ne kapičiti kapitala za poedince.

Kakor v gospodarstvu, tako zahteva načelo demokracije tudi

demokratičnost v socialnih vprašanjih.

Semkaj spada skrb za onemogle, brezposelne, bolne, za ostarele, za otroke itd. V vseh teh zadevah mora odločati narod, ker je narod tisti, ki v obliki davkov in drugih

dajatev ustvarja možnost za socialno delo. Ali bi ne bilo na vso moč krivično, če bi o socialnem delu odločal posameznik ali skupina posameznikov, ki niso k temeljem tega dela nič prispevali; narod pa, ki je s težkimi žrtvami zbral in dal denar, naj bi stal ob strani, poslušal in čakal, kdaj bo kaka trohica milosti kanila tudi zanj?!

Tesno s tem povezana je

politična demokracija,

o kateri je danes pri nas največ govorjenja. Kakor krošnjar, kadar ponuja svojo robo, tako mnogi politiki govore o demokraciji in obljublajo zračne gradove svobode, dokler jim ni treba obljub — izpolnjevati. Kakor hitro pa pride do tega, ostane od vsega samo še — papirnat program.

Ni človeka, ki bi bil tako nespreten, da bi hotel javno delati, pa si ne bi za to delo prikrojil kar mogoče lepega programa — za javnost. Med tem pa vidimo, da se doma — takole za kulisami, ali kakor bi rekli po domače: med štirimi očmi — večina teh ljudi prav malo zmeni za program. Mesto za političnim delom streme za politično oligarhijo (oblastjo maloštevilnih samozancev), ki je v politiki isto, kar je v gospodarstvu trust. Ta pojav je bolj nezdrav in za javno življenje slabši kakor pa diktatura. V diktaturi namreč lahko zmaguje in vlada poštenost, če je diktator sam dovolj pošten in odločen, v oligarhiji pa se dosledno bije

boj za korita,

ki si jih dele gospodje med seboj za ceno ljudskih žuljev. V oligarhiji je vselej in povsod, kjer se je pojavila, začela bujno cvesti korupcija. O tem nas učijo že zgodovina predkrščanske dobe. V stari Grčiji, Perziji, Babiloniji, v Rimu — povsod je oligarhija rodila iste grenke sadove: silno moč in bogastvo nekaterih na škodo skupnosti, moralno propadlost oblastnikov, obubožanje in obup naroda, končno pa upore, revolucije in propast organizirane skupnosti.

Vprav radi takih naukov zgodovine je naš klic po politični demokraciji tako močan in tako nujen. Ker ljubimo to državo, ker vemo, da je to naš edini dom, hočemo in zahtevamo tako ureditev javnega življenja, ki bo v blagor javnosti, splošnosti, zlasti pa v blagor temelja naše države — slovenskega in jugoslovanskega kmeta.

V vseh omenjenih panogah načelo demokracije bolj ali manj uspešno prodira in zmaguje zdravi ljudski duh. Res še ni vse tako kakor bi moralo biti in kakor bi si v prid splošnosti želeli, vendar pa nam to ne jemlje poguma, ampak nam daje še več pobude za delo.

Od demokratičnih načel nedotaknjena je ostala le ena družabna ustanova, ki je po svojem vzgojnem in duhovnem poslanstvu važna, namreč cerkev.

V tej organizaciji prevladuje še popolna hierarhija, to je — neomejena oblast višjih.

Če zahtevamo demokracijo povsod, je jasno in naravno, da naša zahteva kot katoličanov tudi tu ne more odnehati, upravičena pa je toliko bolj, ker cerkev po svojih zastopnikih vidno in vztrajno, često celo zelo borbeno posega v vse druge panoge javnih vprašanj.

Kakor smo prej omenili, zahtevamo demokracijo v gospodarskih in socialnih zadevah. In v teh dveh točkah je doslej v cerkveni organizaciji še vse okostenelo. Verniki imamo pač dolžnost dajatev, nimamo pa pravice soodločevanja pri izbiri svojih dušnih pastirjev. Prav tako pa nimamo vpogleda v upravljanje cerkvenega premoženja. Tu je duhovnik popoln avtokrat, ker niti ključarjev, ki naj bi pomenili nekak nadih demokracije, ne voli srenja, ampak jih imenuje župnik.

Uvedba demokratičnih reform prav gotovo ne bi škodovala niti veri niti cerkveni organizaciji sami, ampak bi njun ugled in notranjo silo le utrdila.

Predrznost laških ribičev

Italijanski ribiči — meni nič, tebi nič — ribarijo po jugoslovanskih vodah kakor doma. Pred kratkim so naši ujeli laško ribiško jadrnico »Elisabeta«, ki je bila obsojena na 6020 Din kazni. Jadrnica je pobegnila, ne da bi plačala globo.

Zdaj so zopet naleteli naši ribiči pri malem otoku Kurba na italijansko jadrnico »Santa Maria«, ki je protipravno ribarila v naših vodah. Naši so protestirali, a Lahji so se jim postavili po robu. In Lahov je bilo 7, naši pa samo trije. Vrnili so se po pomoč. Ko pa so kasneje pojačeni spet pripluli tja, že laške jadrnice ni bilo več.

Pri tem je treba naglasiti prav posebno nesramnost laških ribičev, ki prihajajo v naše morje s posebnimi, pri nas prepovedanimi mrežami. Z njimi uničujejo na milijarde malih ribic in plenijo tako bogastvo našega morja. (Po »Jutarnjem listu« z dne 26. jun. 1936.)

Borejci

Preteklo nedeljo je naše Društvo kmetških fantov in deklet igralo igro »Zanikarna trojica« pri g. Janezu Pitanu v Černelavcih. Igra nam je prav dobro uspela in so zeli igralci zasluženo hvalo.

govornikov in se s simpatijami izražalo o delu Društva kmetijskih fantov in deklet.

Po kulturnem zborovanju je bila na tekmovališču pri »Pažbarju« tekma koscev. Tu se je zbralo še več občinstva kot na zborovanju. Po žrebanju za tekmovalne pasove in zaobljubi koscev-tekmovalcev se je na dano znamenje pričela tekma, kateri je občinstvo sledilo z izrednim zanimanjem, pozornostjo in tudi v duhu počastitve kmetijskega dela. V plemeniti

tekmi si je priboril prvo mesto tov. Ludvik Šlibar, drugo Tomaž Cerar, tretje Miha Peterka in četrto Jože Pintar. Tekmovalci so prejeli prav lične nagrade. Občinstvo je tudi po tekmi še dolgo vztrajalo na tekmovalnem prostoru in sledilo delu ocenjevalne komisije ter bodrilo pogumne fante, naj na svoji poti in pri svojem kulturnem delu neomajno vztrajajo do končne zmage.

Zeleni prapor v Radomljah

Po zmagoviti Krtini so naslednjega dne na praznik dokazale tudi Radomlje, da kmetijske misli na njenem pohodu ne more nič več zadržati, da je silna kakor plaz, ki ga ni moči več zaježiti z nobenim, še tako zlonamernim nasipom in obrekovanjem. Vse, kar je mladega, novega, zdravega, borbenega, poštenega in čistega, mora zmagati.

Tabor v Radomljah je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet iz Šinkovega turna. Prijazne Radomlje so bile vprav slavnostno razpoložene in odete v zelenje. Na visokem in vitkem jamboru sredi vasi je vihrala velika zelena zastava z deteljico na belem polju, ob njej pa na hiši tov. Cererja, ki je šel kmetijski mladini pri prireditvi ljubeznivo na roko, velika državna trobojnica. V zgodnjih popoldanskih urah so se pričele zgrinjati na trg sredi vasi velike množice ljudstva. Pod zelenim praporom se je nato uredila povorka z godbo na čelu, ki je krenila s trga skozi vas na tekmovalni prostor izven vasi. Povorka, ki je bila prava podoba ljudske skupnosti in sloge, je privedla občinstvo na tekmovališče. Tu je tekmovalni prostor na gosto obrobilo občinstvo v tolikem številu kot doslej še nobeno drugo prireditev v Radomljah. Lahko rečemo, da je prihitelo na ta praznik kmetijskega dela nad 1.500 ljudi.

Pred tekmo samo je bilo mladinsko zborovanje, ki ga je z lepim pozdravnim nagovorom otvoril društveni predsednik tov. Viktor Kristan iz Šinkovega turna. Za njim je govoril predsednik ljubljanskega Pododbora tov. Lojze Avsec, ki je odločno in jedrnatou udarjal v svojih izvajanjih namen tekem koscev in žanjic, plemenitost tekmovalja samega in kulturni pomen gibanja kmetijske mladine. Nato je govoril delegat Zveze kmetijskih fantov in deklet tov. France Gerželj, na-

glašujoč voljo in odločnost kmetijske mladine po napredku in kulturnem podvigu slovenske vasi. V svojem govoru je pa zlasti zavrnil strupene napade »Domoljuba«, češ, da so tabori kmetijske mladine in tekmovalja v kmetiskem delu neke vrste poganstvo, ki ga prinašajo na našo vas neke temne sence. Mi smo odkritega in čistega srca, poštenih in jasnih namenov, in tudi dovolj pogumni in borbeni, da bomo to svoje prepričanje, ki se manifestira pod zelenim praporom, znali uveljaviti.

Po zborovanju se je pričela tekma, ki je tesno priklenila nase pozornost številnega občinstva. Iz gostih oblakov se je proti koncu tekme vsul dež, ki je blagoslovil plemenito delo kmetijske mladine. Toda kaj kmalu je sonce prodrlo oblake in vedro posijalo na Radomlje. Ocenjevalna komisija, ki so jo tvorili tovariši Janhar, Avsec, Kristan, Šraj in Močnik, je po temeljiti presoji prisodila prvo mesto tov. Bergantu Ivanu iz Šinkovega turna, sledijo Olkar Jakob iz Vojskega, Kristan Viktor iz Šinkovega turna, Ravnikar Franc iz Radomelj, Kristan Anton iz Golega, Kristan Drago iz Šinkovega turna, Sešek Alojz iz Kosez in Zamen Jože iz Šinkovega turna. Tekmovalci so dobili prav lepe in vredne nagrade, ki so jih bili prav veseli, zlasti pa tov. Olkar, ki je dobil jagnje.

Krtina in Radomlje sta sama s svojo ogromno udeležbo in ljudskimi simpatijami dovolj zgovorno odgovorila zlobnemu napadu »Domoljuba«. Odgovorilo je torej ljudstvo. Če smatra torej »Domoljub« za potrebno in v svojem interesu, potem — in zato mu je dana svobodna možnost — naj pač demantira hotenje kmetijskega ljudstva, ki pravi, da so te prireditve njegove in si jih ne da vzeti, a tudi ne omadeževati s kakršnimikoli zaplotniškimi napadi.

Kmetijski praznik v Skokah

Naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi 5. julija 1936 na dan sv. Cirila in Metode tabor kmetijske mladine, na katerem razvije kmetijska mladina svoj zeleni prapor in slavi 400letnico vasi Skok s službo božjo v slovenskem jeziku za heroje kmetijske misli. Tekma koscev »simbolična vaja« itd. Spored tabora je: 4. julija ob 9. uri zvečer baklada ter podoknica na čast kumici gospe Kristi Peskovi. 5. julija ob 5. uri zjutraj budnica po vasi; ob 9. pričakanje in sprejem gostov; ob 10. se služi maša zadušnica po g. župniku Miheliču iz Slivnice za heroje kmetijske misli v slovenskem jeziku; ob 11. razvitje društvenega prapora in blagoslovitev kapelice; ob 11.30 bo govoril g. prof. Baš iz Maribora o zgodovini Skok in o naselitvi Uskokov v tej vasi pred 400 leti; ob 1. popoldne, skupno kosilo pri kumici Peskovi; ob 4. popoldne nastop naraščaja »Mali kosci« s simboličnimi vajami. Po nastopu prosta zabava ob sviranju priznane gasilske godbe iz Bukovc. Polovična vožnja od sobote do ponedeljka nad 5 km da-

ljine je zajamčena, izstopi se na postaji Hoče, odkoder je do Skok samo 20 minut peš. Avto vozi od postaje Hoče do Skok v nedeljo dopoldne pri ljubljanskem vlaku brezplačno. V slučaju slabega vremena se preloži tabor na prihodnjo nedeljo.

Vihre

Naše društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo 5. julija t. l. kmetijski praznik, ki bo združen s tekmo žanjic.

Spored: Ob 2. uri zbirališče žanjic, jahačev, kolesarjev in ostalih skupin pri tov. Martinu Pircu, odkoder krene povorka na tekmovalni prostor. Ob 3. uri kmetijsko-mladinsko zborovanje in tekma žanjic. Vsa okoliška društva in vse naše prijatelje vabimo na ta naš praznik.

Tabor kmetijske mladine

Združena Društva kmetijskih fantov in deklet Šmartno ob Savi, Beričevo in Dobrunje priredijo v nedeljo 5. julija tabor kmetijske mladine, združen s tekmo koscev in mladinskim zborovanjem. Po tekmi se bo vršila kmet-

ska veselica na vrtu gostilne pri »Mačku« v Zadobrovi.

Zbirališče povorke bo ob pol 2. uri v Snerbajah pred gostilno »Lovše«.

Vabimo vse kmetijske ljudi, da prihitijo od blizu in daleč poslušat, kaj govori in kako čuti njihova mladina.

V delu in slogi vstaja mladi kmetijski rod!

Šmarnogorsko okrožje

Društva kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo 5. julija ob 3. uri popoldne v Mostah kmetijski tabor, združen z okrožno tekmo žanjic.

Spored: Ob pol 3. uri zbirališče gostov, žanjic ter ostalih skupin pred gasilskim domom v Mostah. Ob 3. uri odhod z godbo na tekmovališče, kjer bo manifestacijsko zborovanje, nato tekma žanjic. Po tekmi kmetijska veselica na vrtu tovariša Pavlina v Mostah. Prijatelji kmetijske mladine vabljeni!

Št. Pavel pri Preboldu

Pri nas bomo imeli kmetijsko mladinski praznik, združen s tekmo oračev v nedeljo, 26. julija. To bo dan, ko bo organizirana kmetijska mladina iz bližnje in daljne okolice zopet smelo in ponosno dvignila svoj glas za pravico in slovo slovenske vasi. Zbirališče in formiranje pestre povorke z Zvezinim praporom na čelu bo na Groblji, ob 2. uri popoldne, nakar bodo pozdravni nagovori in za tem tekma oračev na njivi tov. Zličarja v Št. Pavlu. Ker tekme oračev, odkar obstoja kmetijsko mladinsko gibanje v celjskem srezu, še ni bilo, bo zato ta prireditev ena izmed največjih. Sosedna tovariška društva prosimo, da se ravnajo po okrožnici, ki jo bodo te dni prejela.

Savinjski okrožni odbor

Je imel prejšnjo nedeljo svojo redno sejo. Konstituiral se je delovni odbor, v katerem je tov. Fr. Kronovšek predsednik, tov. Ivan Ocvirk podpredsednik, tov. Aleksander Turnšek tajnik in tov. Niko Pikel blagajnik. Seja je sprejela obširne predloge, tako glede nabave skupnega inventarja (plesnega odra), nabave enotnega pisemskega papirja in kuvert, opremljenih s firmo v odboru zastopanih društev. Za vsako društvo je določena tudi letna članarina po 20 Din. Okrožni odbor bo sodeloval tudi pri proslavi 10letnice obstoja društva v Orli vasi, ki bo 6. septembra. Razpravljalo se je tudi o ustanovitvi novih društev in o pravilih za okrožne odbore, ki jih bo sestavila Zveza.

Mirna peč

Dne 12. julija priredi tudi naše društvo tekmo žanjic, na kar že sedaj opozarjamo in vabimo okoliška društva in naše somišljenike, da nas posetijo v čim večjem številu.

Sela - Gaberje

Tekmo žanjic priredi naše Društvo kmetijskih fantov in deklet v nedeljo dne 5. julija. Vsi prijatelji kmetstva toplo vabljeni!

Št. Pavel pri Preboldu

Že zopet je po razmeroma kratkem času v našem kraju izbruhnil požar. Tokrat je pogorel v soboto 27. junija okoli pol 12. ure ponoči kozolec posestnika Janca Antona v Latkovi vasi. Pomagati ni mogla niti ena od brizgaln, s katerimi so prihiteli razen iz sosednih vasi še celo iz št. Petra, Braslovč, Polzele i. dr. S senom in ječmenom založen trodelni kozolec je pogorel do tal. Govorijo celo, da so bili vozovi pod kozolcem privezani, da bi tako posestnik utrpel še večjo škodo, kar pa najbrže ne bo držalo, ker so namreč vozove lahko še pravočasno rešili. Na kraju požara se je na mah zbralo neprimerno mnogo ljudi, za zlobnim požigalcem pa orožniki vneto polzevedujejo. Škoda bo deloma krita z zavarovalnino.

Slomškovi dnevi v Mariboru

Na Vidov dan in praznik sv. Petra in Pavla so se vršile v Mariboru velike svečanosti v spomin in počastitev velikega slovenskega škofa Martina Slomška. Slovesnosti so bile združene s prošnjo, da bi se proglasil škof Slomšek za blaženega in nato za svetnika, za kar ga smatrajo že sedaj katoliški Slovenci. Prošnja, da bi sv. Stolica katoliškim Slovencem željo ugodila, bo z več tisoč podpisi poslana v Rim. Kdaj se bodo še tam cerkveni obredi izvršili, se še ne ve.

Dobrovoljski Vidov dan

Na Vidovo so naši dobrovoljci obhajali pomemben praznik. Razvil so svoj prapor, ki mu je botroval Nj. Vel. kralj Peter II.

Na predvečer slavnostnega dne so čez in čez po bližnjih in daljnih vrhovih krog Ljubljane zagoreli kresovi v spomin pokojnim junakom in v opomin živim, naj ostanejo junaki! V nedeljo dopoldne pa so imeli dobrovoljci v mestni zbornici slavnostni zbor, ki so ga po zvočniku poslušale množice, zbrane k slavju na Kongresnem trgu.

Stopnišče pred magistratom je bilo spremenjeno v velik oder s kipom Nj. Vel. kralja Petra II. v ozadju. Tu so se zbrali po zboru odlični predstavniki: zastopnik mladega kralja — komandant divizije gen. Nedeljković, zastopnik vojnega ministra, univerze, mestne občine in drugi. Dobrovoljec prof. Ernest Turk, ki je v bojih na solunski fronti postal invalid, je v živahnem govoru očrtal pomen dobrovoljstva.

Po minuti molka so tri salve iz pušk izkazale spominu padlih junakov vojaško čast.

Prapor je nato blagoslovil župnik Barle po katoliškem, prota Budimir pa po pravoslavnem obredu. General Nedeljković je s krepkim nagovorom izročil prapor predsedniku dobrovoljcev in pripel nanj trak, ki ga je poklonil visoki boter.

Nato so pripeli spominske trakove zastopniki raznih društev in organizacij, a najbolj ginljiv je bil prizor, ko je gospa Batičeva v imenu mater padlih dobrovoljcev pripela novemu praporu trak z napisom:

Mater padlih v spomin mrtvim in opomin živim.

Po zaključku tega dela slavnosti se je izpred magistrata razvil veličasten sprevod. Po vseh ulicah, koder se je pomikal sprevod, je tvorilo občinstvo gost špaliir.

V sprevodu so korakali naši dobrovoljci prvič za svojim novim praporom. Poleg drugih sta bila v sprevodu tudi senator dr. Drago Marušič in nar. poslanec Milan Mravlje. V vrstah dobrovoljcev so stopale zastopnice mater padlih borcev. Stevilno je bila v sprevodu zastopana zlasti tudi kmetska mladina, ki se živo zaveda, da je kri borcev-mučenikov tekla za našo dragoceno last, za svobodo grude! Zveza kmetov fantov in deklet se je udeležila sprevoda s praporom in tako dostojno dokazala, da je in ostane vreden izvrševalec oporoče svojih prednikov, oporoče, ki je bila pisana s krvjo in zapečatena s smrtjo.

Kakor je v dobrovoljskih legijah ginilo mnogo junaškega kmetijskega mladega rodu, tako se vneto sedanja kmetska mladina oklepa svetlega ideala, ki je: Svoboda zemlje in naroda.

Po defileju pred častno tribuno na Kongresnem trgu so se dobrovoljci zbrali k skupnemu obedu na vrtu restavracije Zvezde, kjer so še pozno popoldne obujali spomine na dneve, ko je iz trpljenja in krvi vstajala mlada — Jugoslavija.

Doma in drugod

Teden domače politike

Senatorji in narodni poslanci

Jugoslovanske nacionalne stranke so imeli v ponedeljek zaupno konferenco, ki je bila posvečena strankinemu kongresu. Konferenca se je vršila v prostorih senata. Večina senatorjev je včlanjenih v klubu JNS.

V združeni opoziciji

se je pretekli teden živo razpravljalo po časopisu o neki izjavi, ki jo je dal dr. Vladko Maček poročevalcu francoskega lista »Populer«, glasila vladajoče socialistične stranke v Franciji. V tej izjavi je predsednik bivše HSS v nekaj stavkih pojasnil svoje stališče do vseh vprašanj, ki se tičejo našega javnega življenja. Srbijanski del združene opozicije se z izjavo dr. Mačka ne strinja.

Tudi je dr. Maček rekel, da je bilo vse dosedanje delo predstavnikov združene opozicije le neobvezen razgovor. Srbijanska združena opozicija smatra za koristno, da se taki neobvezni razgovori nadaljujejo. Taki razgovori naj bi dovedli do enakega gledanja vseh grup združene opozicije na sporna vprašanja naše notranje politike. Kadar bi bil tak sporazum dosežen, naj bi se sestavila koncentracijska vlada, ki bi jo tvorile vse stranke, ki imajo v narodu zaslombe. Taka vlada naj izvede s skupnim sporazumom doseženi program.

Zunanje - politični pregled

Kar je v zadnjem času svet najbolj zanimalo, namreč vprašanje, kako se bo Društvo narodov izmotalo iz abesinskega močnika, se je razblinilo v prav plevko limonado.

Svet Društva narodov je zboroval že 26. junija, a je prepustil skupščini tega društva, da reši

italijansko-abesinski spor.

Po mnogem govorjenju in učenih razpravah je uspeh ta, da bo Abesinija verjetno črtana iz Društva narodov. Pri bodočih posvetovanjih pojde v glavnem samo za način, kako se naj to izvede. Glede

sankcij

se bo vsaka država izrekla posebej, izven dvoma pa je, da bodo v najkrajšem času ukinjene. Jugoslavija bo glede sankcij postopala enako kakor Anglija in Francija ter ostali članici Male antante.

Novi hlapec Jernej

Medtem se neguš Halle Selasie še vedno bori za svoje pravice in za svobodo Abesinije. V razgovoru z angleškim zunanjim ministrom Edenom je neguš želel, naj bi Društvo narodov ponovno naglasilo neodvisnost Abesinije, češ, da njen odpor še ni strl. Prosil je tudi, naj angleška vlada prepereči ukinitve sankcij. Na vse to je dobil neguš odklonilen odgovor, češ, da je Društvo narodov za Abesinijo že itak storilo vse, kar je moglo.

Eden je tudi omenil cesarju, da je njegov klic brez pomena, ker je ostal sam brez cesarstva, vlade in brez vojske.

Tako je torej neguš danes črni — hlapec Jernej, ki zamažuje svoje pravice. V Ženevi, kamor je odpotoval, bo smel bivati le malo časa, nato pa se mora vrniti na Angleško. To je

S kongresa JNS

Kongresa JNS, ki se je pričel 30. junija v dvorani Delavske zbornice v Beogradu, se je udeležilo 732 delegatov iz vse države. Z izjemo petih ali šestih so bili zastopani vsi srezi kraljevine Jugoslavije.

Po otvoritvenih oficijalnostih, vdanostnih brzojavkah in poročilu glavnega odbora so se pričele volitve.

Dosedanji predsednik g. Nikola Uzunović je pisмено obvestil kongres, da radi bolehnosti odlaga predsedstvo. Bivši minister dr. G. Andjelinović je nato v imenu kandidacijskega odbora predlagal, da se g. Uzunović izvoli za dosmrtnega častnega predsednika. Kongres je predlog soglasno in navdušeno sprejel.

Za predsednika stranke je bil nato z velikimi ovacijami izvoljen bivši ministrski predsednik Peter Živković, za prvega podpredsednika prav tako navdušeno senator Jovan Banjanin, za drugega pa Juraj Demetrović. Glavni tajnik stranke je tudi odslej dr. A. Kramer.

Nato je bil izvoljen še 90 članski ožji glavni odbor, kamor pridejo tudi vsi predsedniki banovinskih odborov in predsednik beograjske organizacije, tako da šteje ta odbor skupno 100 članov.

Širši glavni odbor pa šteje 250 članov. Izvršni odbor, ki ga iz svoje srede izvoli ožji glavni odbor, pa bo štel 15 članov.

V ožji glavni odbor so iz naše banovine izvoljeni med drugimi tudi: senator Ivan Pucelj pa narodna poslanca Albin Koman in Milan Mravlje.

O resolucijah in nadaljnem poteku kongresa bomo poročali prihodnjič.

končni rezultat velike tragedije, ki se je odigravala na ozemlju črnega cesarstva.

Italija

v svesti popolne zmage sedaj zahteva po ukinitvi sankcij novo ureditev trgovinskih pogodb s sankcionističnimi državami.

Poljska

je medtem na podlagi sklepa ministrskega sveta sankcije že ukinila, druge države pa ji bodo v kratkem sledile.

Nikaragua,

država Južne Amerike, je javila Društvu narodov svoj izstop. Poročajo pa, da bodo enako storile tudi vse države Srednje Amerike. Tako vedno bolj medli zvezda te mednarodne ustanove, ki jo je nekdanj svet smatral za najbolj varno pristanišče miru.

V Palestini

še vedno ni miru in se položaj vse bolj zaostruje. Arabci iz zasede napadajo Žide, pa tudi oddelke angleške vojske. Zato razvija angleška vojska zlasti veliko letalsko delavnost, da bi ukrotila upornike.

Kakor je videti, ne kaže arabskega gibanja v Palestini podcenjevati in utesnjen prebujena arabska rasna zavest prekrizati še marsikak račun evropskih diplomatov.

Iz Bolgarije

prihajajo poročila, da bo kralj Boris po ukinitvi sankcij potoval v Italijo in Nemčijo. Po tem, kar smo zadnjič poročali o uspehih nemškega ministra dr. Schachta v Sofiji, si človek kmalu lahko razloži pomen in namen tega potovanja, zlasti, če natanko pregleda zemljevid Evrope. Vzlic temu upajmo, da bo Bolgarija radi zdravega čuta svojega prebivalstva vendarle našla pravo pot,

Primož Trubar

(Ob 350letnici njegove smrti)

Ime Primoža Trubarja je eno izmed onih, ki ne bo nikoli umrlo v spominu slovenskega naroda.

Luč Trubarjevega življenja se je zaiskrila v dobi, ko je vso Evropo prešinjal nov uporen duh, ki je zahteval ozdravljenje verskega življenja: reformacija. Čas poln zmed, nemira in viharjev.

Iz teh viharjev nam je vzrasel lik Primoža Trubarja, človeka in svečenika, ki se je z vsem ognjem oprijel novih nauk.

Ako bi njegovo delo obstajalo samo v tem, bi nemara v teh stoletjih Trubarjevo ime obledelo ali celo umrlo med nami. Toda pri širjenju novih nauk je naletel Trubar na novo nalogo, ki je ohranila njemu in njegovemu delu — večno življenje.

Da je namreč mogel širiti nove nauke, je moral ustvariti — slovensko knjigo. In te naloge se je Trubar s svojimi sodelavci lotil z gorečo ljubeznijo in brezprimerno požrtvovalnostjo. Tako je postavil temelje slovenskemu književnemu jeziku in je torej on ustanovitelj slovenske književnosti. Po zaslugi in radi dela Primoža Trubarja smo Slovenci postali — narod.

To je zgodovinsko dejstvo, ki ga Trubarju priznavamo vsi Slovenci. Enako pa je tudi res, da je poznejša katoliška protireformacija pod vodstvom ljubljanskega škofa Tomaža Hrena javno in sramotno sežgala dragocene plodove Trubarjevega narodnega dela, sežgala iz samega slepega verskega fanatizma. Radi tega so Trubarjeve knjige danes redkost, ki je ohranjena le v prav malem in skromnem številu.

Cepprav pa je Trubarjevo delo gorelo na grmadi, je njegov duh ostal živ in je zmagal. Slovenski človek se je zavedel sam sebe in svojega bistva in je ta zavest vsa stoletja rasla in rase še danes.

Trubarjevega dela se je spomnil tudi ljubljanski »Slovenec«, ki mu je dne 27. junija posvečil obširen članek, kjer pravi na koncu, da bi morali Trubarjevo oporoko imeti vedno pred očmi vsi Slovenci, predvsem pa pisoci — — ter se ravnati po njej. Njemu, ki jo je pred 380. leti napisal v imenu vseh bodočih slovenskih kulturnih delavcev, katerih vrsto je on začel, pa: Slava! Večen spomin!

Veseli nas, da idejni potomci onega, ki je nekoč Trubarjevo slovensko delo sežigal na grmadi, danes Trubarjevo delo priznavajo. Godi se torej podobno kakor Cankarju, čegar »Erotika« je tudi zgorela, a jo je po vojni v zbranih spisih Cankarjevih ponovno izdalo katoliško založništvo — Nova založba v Ljubljani.

Spričo takih pojavov lahko upajo tudi oni kulturni delavci, ki jim je danes najbliže — ječa, da jih bodo nekoč spoštovali in priznavali njih delo idejni potomci onih, ki danes vihte bič nad njimi.

Mi vsi pa, ki z narodom delamo in čutimo in trpimo, spoštujemo Trubarjev spomin kakor spomin vseh velikih slovenskih sinov v duhu in resnici in gremo neustrašeno po svetih sledovih njihovih junaških stopinj.

Dragoceno priznanje

V »Slovencu« z dne 26. junija 1936 piše g. drin o propadanju meščanstva. Članek je vsakakor zanimiv, posebno dragoceno pa je tole priznanje:

»Za krščanstvo bi mogel prevrat, ki se dogaja, prinesiti le v toliko škode, kolikor je dalo ustanovam, ki niso krščanske ali so krščanske je po videzu, že davno pa ne več po svojem jedru in vsebini — krščanski pečat.«

Torej vendar! Mi smo sicer davno vedeli, da obstojajo ustanove, ki po svojem jedru že davno niso več krščanske, pa vendar nosijo

krščanski pečat in spretno manevrirajo z njim, toda če bi mi kdaj zapisali, da se to godi in da tako ravnanje utegne krščanstvu celo škodovati, bi nas »Slovenec« takoj proglasil za brezverce. Zato smo toliko bolj veseli, da je delo opravil sam g. drin in mu izrekamo za dragoceno priznanje — najlepšo hvalo.

Josip Stritar

Ta list našega debela je eden izmed onih, ki se je docela otresel domače robotosti in nerodnosti ter je postal »salonski« človek. Sam primerja nekje slovenskega kmeta, s slovom in pravi:

»To bil bi polom, to bil bi smeh, če ti bi se gibal v salonu.«

Duhovno se giblje Stritar popolnoma v skladu s svojo dobo v krogu nekakšnega sve-

toljubja ali svetožalja, ki ga je svetu oznanil s svojim romanom »Werthers Leiden« največji nemški duh — Goethe.

Stritar živi dosledno pod Goethejevim vplivom. Svetobolje, prepleteno s pantelzomom, umetnost, zasanjana v klasični ideal, to je Stritarjev duh.

Ta duh je seveda v marsičem bistveno nasproten duhu katolicizma. Krščanstvo v bistvu ne priznava neredov v naravi, v kolikor pa jih priznava, trdi o njih, da so samo navidezni in se nam zde taki samo zato, ker celotnega ustroja narave v božjem okviru ne razumemo. V resnici služi vse, tudi navidezni nered, višjim ciljem božje popolnosti.

V nasprotju s tem vidi Stritar — v soglasju z naziranjem tedanje dobe — v naravi vse polno gorja in nereda. In za to gorje ne najde zdravila in ne pojasnila. Njemu je božanstvo uganka, sfinga, ki se ne razjasni in zato človeka žene v obup.

Samo kot romantik sega Stritar tudi domov, opisuje kmeta in se rad pomuja ob motivih izza svoje mladosti. Pri tem mu pa ostane kmet — in zlasti slovenski kmet — psihološko, umetniško in socialno čisto tuj in neznan. Na nobeno izmed vprašanj, ki so tedaj že z nasilnostjo bodočnosti trkala na naša vrata, Stritar ni niti iskal niti našel odgovora — niti se ni potrudil, da bi kot umetnik zaril svoje korenine v jedro narodovega življa.

Po teh opombah pa moramo vsekakor priznati tudi veliko Stritarjevo vrednost za naš narod in naše slovstvo. Stritar je bil — vprav radi svoje orijentiranosti — tisti mož, ki je Slovincem odkril in vrnil — Prešerna. To je resnica, ki sama zadošča, da nam ostane Stritarjevo ime sveto.

Mehko ko cvet

čisto ko cvet

po vsakem pranju

Vedno z

GAZELA

TERPENTINOVIM MILOM

Pere res belo!

Razen tega nam je ustanovil »Dunajski zvon« in zbral okrog sebe roj mladih talentov, ki so s svojim delom vzbudili Slovence iz Bleiweisove okorelosti v samozavest in pozitivno delo. Obseg tednikarskega članciča je pretesen, da bi mogel to delo pojasniti in oceniti, zato naj samo omenim, da je danes Stritar last vsega naroda in tudi onih krogov, ki obsojajo »velikega pogana« — Goetheja, Stritarjevega vzornika.

Nas samo veseli, da tisti naši Slovenci, ki kulturno in politično drugače mislijo kakor mi, Stritarja priznavajo in da bodo v kratkem počastili njegov spomin s posebno proslavo. Po smrti so ti krogi priznali Prešerna, Gregorčiča in Aškerca, so priznali tudi Cankarja — pa nam vse to daje upanje, da po smrti nekoč utegnejo priznati še marsikoga, ki je danes živ in — proklet.

izigol

Belgijski fašisti so se izdvojili iz »katoliške« stranke in ob poslednjih volitvah samostojno nastopili. Njihov uspeh je bil izredno velik. Dobili so 22 poslancev. Pri pokrajinskih volitvah so svoje glasove še pomnožili. Glavno borbo vodijo proti korumpiranemu klerikalizmu, ki ga pač najbolj poznajo: Belgijski fašisti pojejo takele levite svojji nekdanji matični stranki:

»Delo katoliške stranke je bilo nezatno, politično delo njenih parlamentarnih zastopnikov pa skoraj enako ničli. Svojega programa stranka sploh ni imela, socialnega čuta ni bilo nikjer, stik z množicami, ki bi ji bil po načelih demokracije nadvse potreben, je popolnoma izgubila. S svojim delom je stranka kompromitirala vero, za katere braniteljico se je postavila. Navadni ljudje ne poznajo potrebne razlike med katoliško vero in katoliško stranko. Katoliška stranka si je prisvojila ime, ki si ga prav za prav ne bi smela prisvojiti nobena stranka. S tem, da je mešala vero s političnim življenjem, jo je kompromitirala s svojimi napakami in s svojimi ljudmi.«

Toliko časa, dokler bo kmet samo čakal in poslušal kaj bodo gospod rekli, toliko časa se bo kmetu slabo godilo.

Mlatic

Odkar posveča ljubljanski »Domoljub« toliko ljubeznivo pozornost kmeti mladini in njenim prireditvam, si pridobiva velike simpatije. Članek »Nedeljski in delavniški kmet« je še prav posebno »užgal«. Vse je hotelo brati »Domoljuba«. Toda smola: »Domoljuba« v Ljubljani ni mogoče nikjer iztakniti. Vse trafike so bile oblegane. Trafikanti so se začudeno spraševali, odkod neki kar naenkrat toliko zanimanje za ta list. In z velikim obžalovanjem so morali interesentom pojasnjevati: da ljudje ne berejo in ne kupujejo ter ne povprašujejo po »Domoljubu«, zato ga tudi ne »držijo« na zalogi, ker bi to ne bilo rentabilno. Seveda, če bo pa to silno povpraševanje še delj časa držalo, potem ga bo pa treba dati na zalogo, da ne bo zamere, kajti danes mora biti človek konkurenčen, sicer ne vzdrži in ga kupci zapustijo. In škoda bi bilo za vsakega interesenta, če bi ne bilo mogoče postreči z »Domoljubom«.

Ne govorite, ampak povejte

Ljubljanska »Slovenija« in za njo zagrebški »Jutarnji list« javljata, da so vse pristojne oblasti izdale odlok, po katerem je treba internancem za čas internacije plačati odškodnino, v kolikor je bila njihova internacija protizakonita. Pri tem pripominjata oba lista, da naj plačajo odškodnino tisti, ki so za internacijo odgovorni.

To je sicer vse prav in lepo, vendar je končno le prazno govorčenje. Moško in pošteno bi bilo da listi povedo, zakaj gospoda tega ne store? Ali jih je res odkrite besede — strah?

Vstopnica za v krog izvoljenih

Ljubljanski »Domoljub« pravi: »Kdor hoče pred nas, mora najprej pokazati, da spoštuje vse, kar je našega: vero, cerkev, starše in duhovščino, vse naše verske in narodne navade, tudi nedeljo! Kdor teh reči ne spoštuje, ni naš...« — To je torej vstopnica za v krog izvoljenih. Ljudstvo pa dandanes, ko ga tarejo skrbi in gospodarska stiska, zahteva tudi še nekaj drugega kot vstopnico!

Dopisi

Pogoji

za sprejem v Državno moško obrtno šolo za pletarstvo v Ptuj.

Državna moška obrtna šola za pletarstvo v Ptuj ima značaj nepopolne srednje šole z nižjim završnim izpitom.

Naloga zavoda je, dajati učencem obojega spola poleg obče vzgoje teoretično in praktično strokovno izobrazbo v pletarstvu in vrbogojstvu in jih usposobiti za pletarske pomočnike. Slednjim pa pomaga po dovršeni učni dobi tudi do zaslužka, ako ne bi mogli pletarstva izvrševati na svojih domovih.

Učna doba traja tri šolska leta. Šolsko leto se prične dne 1. septembra.

V prvi razred se sprejemajo učenci obojega spola, ki so dovršili vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole ali šest razredov (letnikov) osnovne šole in imajo najmanj 12 let starosti.

Prijave, kolkovane s kolkom za 5 Din, je vpslati vključno do 3. septembra t. l. Vsebovati morajo:

1. krstni list;
2. zadnje šolsko izpričevalo;
3. izjavo staršev (varuha), s katero se zavezujejo, da bodo vzdrževali učenca za časa

učne dobe in plačali vse stroške, ki bi nastali vsled neopravičenega predčasnega izstopa;

4. potrdilo davčne uprave o višini neposrednih davkov roditeljev.

Vsak prijaviteljenec prejme pismeno rešitev o sprejemu.

Stanovanje in hrana se dobiva v Ptujju od 200 Din mesečno navzgor. Pridnim, ubogim učencem se bo po možnosti preskrbela podpora.

Podrobnejša pojasnila daje upravitelj šole.

Banovinska Kmetijska šola Sv. Jurij pri Celju prične dne 15. septembra novo šolsko leto 1936/37, ki bo trajalo 11½ meseca. Prošnje za sprejem, naslovljene na upravo šole, je vpslati do 1. avgusta. Prošnji, kolkovani s 5 Din, je priložiti: domovnico, krstni list, nprstveno in zadnje šolsko spričevalo ter obvezo starišev, kolkovano z 2 Din, da bodo krili stroške šolanja, v kolikor na nje odpadejo. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva.

Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari. V svoji prošnji se morajo obvezati, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podredili zavodovim predpisom.

Oskrhovalnina znaša mesečno Din 300.—. K tej prispeva kraljevska banska uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju starišev. Sprejeti bodo le kmeti sinovi, za katere se predvideva, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji. Zato bo kraljevska banska uprava od onih, ki potem stopijo v službe, zahtevala povrnitev dobljenih podpor. Stariši oziroma varuhi sprejetih gojencev se morajo torej pismeno obvezati, da bodo v tem primeru vrnili banovinski prispevek. Uprava.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenil

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Novice

Zveza absolventov kmetijskih šol, podružnica Braslovče, ima v nedeljo 5. julija članski izlet v št. Ilj, kjer si bodo udeleženci ogledali tamkajšnje drevesnice, Zbirališče in odhod je ob 1. uri popoldne pri Cimpermanu na Polzeli.

× Spomenik kralju Aleksandru so postavili v Niški banji, kjer se je blagopokojni kralj mudil na oddihu skoro vsako leto.

× Kraljeva rodbina na Jadrani. Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in kraljeviča Tomislav in Andrej so odpotovali na oddih na obalo Jadranskega morja.

× Iz Beograda poročajo, da dobimo v kratkem enoten zakon o hranilnicah. Baje bo zakonski načrt predložen skupščini že pri prihodnjem zasedanju. Vprašanje je sedaj le, kaj bomo hranili, ko smo itak prišli ob vse.

Listnica upravnštva

Nekateri naročniki »Kmetkega lista« se neopravičeno hudujejo na upravo ter trde, da se jim glede plačila naročnine vse premalo zaupa. Da bo to pojasnjeno, povemo vsem, ki se jih tiče, da so bili ne samo enkrat, ampak po dvakrat vljudno opominjani, da poravnajo pravočasno zaostalo naročnino. Če se pa nekateri našim vljudnim opominom niso odzvali, naj oprostite, če smo jim nadaljno pošiljanje »Kmetkega lista« ustavili. Da pa ne pride do ponovnih pritožb, naprošamo vse one naročnike, ki na naročnini še kaj dolgujejo, naj svoje zaostanke pravočasno poravnajo!

× V Sevnici je v trenutni duševni zmedenosti skočil pod vlak železniški prometni uradnik Emil Pawlovsky, vnet sokolski delavec. V obup so ga gnale bedne razmere in nezadovoljstvo s poklicem. Rad bi bil dal železniški službi slovo in študiral tehniko. Ker mu to ni bilo mogoče, je dal slovo — življenju.

× V Zagrebu je v torek divjala taka nevihta, da se je utrgal oblak. Vodovje je poplavilo več ulic in povzročilo velikansko škodo. Po nekate-

FRANCE HRIBAR,

ki je bil te dni obsojen na dosmrtno ječo, ker je iz pohlepa umoril preužitkarico Marijo Penkovo iz Podsmrečja pri Domžalah.

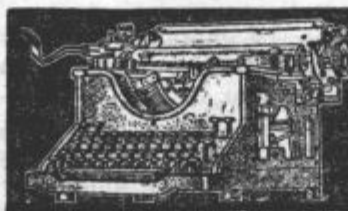
rih ulicah prav v osrčju mesta so bile trgovine in kavarne vse v vodi. — Škode seveda v taki naglici ni mogoče natančno preценiti, izven dvoma pa je, da gre v milijone.

× Iz Beograda poročajo, da je poljedelsko ministrstvo odobrilo bankim upravam kredit za pobijanje živinskih kužnih boleznih. Iz tega kredita dobi dravska banovina 92 tisoč 500 dinarjev.

× V Utiški Požegi je imovita gospodinja Mileva Kondičeva določila v oporoki, da naj se vsakemu duhovniku, ki bi sodeloval ob njenem pogrebu pri pogrebnih molitvah, izplača za to po en — Napoleonov cekin. Uspeh te oporoke je bil presenetljiv. Od blizu in daleč je prišlo namreč — 24 duhovnikov, ki so vsi molili za rajno in prejeli za to delo res vsak po en — Napoleonov cekin.

× V Ravnu v križevskem srezu se je od žalosti zastrupil 75letni Gjuro Valek. Mož je živel pri svojem sinu, ki ima trgovino z usnjem, in mu je tudi pomagal v trgovini. Ker je starček neki stranki, ki je kupila za dva para čevljev usnja, pomotoma zaračunal samo za en par, se je sin tako razburil, da je očeta najprej sirovo ozmerjal, nato pa še pretepel. To je starega moža tako užalostilo, da je spil precejšnjo množino octove kisline in kmalu za tem umrl.

× V Mariboru so potegnili iz Drave truplo neznanega utopljenca, starega okrog 40 let. Truplo, ki je bilo golo in ima na glavi nekaj ran, je ležalo v vodi najmanj 10 dni.

VSE ZA PISARNO

dobavlja stroje, aparate, opremo, popravila, pribor, polnilna peresa

LJUBLJANA
456 A PRELOG

× Na progi Št. Janž—Sevnica je okrog 750 tamkaj zaposlenih delavcev stopilo v stavko. — Grozi nevarnost, da se stavka razširi tudi na drugo delavstvo stavbinske stroke.

× V Ljubljani je v soboto nenadoma umrl komaj 33letni zdravnik dr. Jožko Fon. Zadela ga je kap. Pokojni je bil kot zdravnik zlasti naklonjen siromašnim slojem, ki ga bodo bridko pogrešali. Bil je tudi sicer vsestransko človekoljubno delaven in požrtvovalen. Bodi mu zato ohranjen časten spomin, žalujočim svojcem pa veljaj naše toplo sožalje!

× V Beogradu je bil visokošolec Slobodan Nedeljković radi uboja obsojen na pet let in en mesec robije, ker je o priliki stavke na beograjski univerzi tako ranil visokošolca Zarka Marinovića, da je ta podlegel poškodbam.

MARIJA PENKOVA,

ki sta je oba zločinca, Pirc in Hribar, umorila letos proti koncu februarja. Pokojna je bila stara 57 let in še trdnega zdravja.

× V Hotiču pri Litiji so otvorili nov gasilski dom in pri tej priliki priredili običajno gasilsko veselico. Priliko je izrabil neznanec, vlomil pri Zupancičevih in odnesel tri stare zlatnike, 1500 dinarjev gotovine in dve hranilni knjižici. Vlomilca iščejo orožniki, vendar manjka vsaka sled.

× V Ljubljani je z okna bolniške sobe v prvem nadstropju skočil železniški čuvaj Edmund Ošaben, ki je bil pred dnevi operiran. Obupno dejanje je izvršil bržkone v trenutku duševne zmedenosti. Kriva pa je seveda nesreče tudi prenapolnjenost bolnice in prezaposlenost osebja, ki tako ne more posvečati dovolj pozornosti peedinim bolnikom. Ošabnov primer vprav kriči po izboljšanju stanja v naši bolnici.

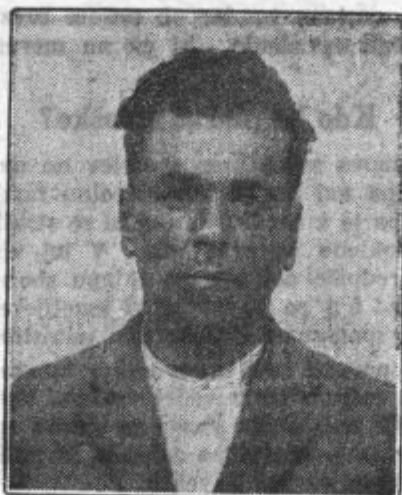
× Savinjski posojilnici v Zalcu je Priv. agrarna banka dovolila kredit 500 tisoč dinarjev. Iz tega naj bi posojilnica dajala manjša posojila hmeljarjem za kritje stroškov pri obdelovanju in obiranju hmelja. Baje bo istemu zavodu dovoljen še naknadni kredit v iznosu ponovnih 500 tisoč dinarjev za ohranitev interesov hmeljske proizvodnje.

× Na Pragerskem je strela zanetila požar, ki je uničil posestniku in mlinarju Esihu gospodarsko poslopje. Poslopje, ki je bilo šele pred kratkim zgrajeno, je pogorelo do tal in je škoda precej občutna.

× V Šikolah na Dravskem polju je izbruhnil požar na posestvu Štefana Medveda. Ogenj se je razširil tudi na posestvo Jakoba Trčka. Medvedu so zgoreli hlevi, skednji in kolarnica, razen tega pa 10 tisoč kilogramov sena in razno orodje. Trčku je požar uničil hlev, klet, kolarnico in mnogo orodja. Ogenj je bil bržkone podtaknjen, a škoda znaša najmanj 60 tisoč dinarjev.

× V Dolnji Lendavi so delavci pri kopanju temeljev za neko hišo naleteli na človeški okostnjak. Po legi okostja je mogoče sklepati, da je bilo truplo položeno v zemljo v sedečem stanju. Truplo je bilo zakopano pred kakimi 20 leti. Bržkone gre za kak zločin. Iz okostja doslej še niso mogli ugotoviti, ali gre za moškega ali za žensko. Oblasti skušajo pojasniti uganko skrivnostne najdbe.

× V Presarjih pri Braslovčah je strela udarila v kozolec posestnika Antona Pergerja. Ogenj je kozolec popolnoma upepelil.

IVAN PIRC,

ki je Hribarju pomagal, ko sta truplo nesrečne žrtve brezsrčno zvezala, ga obtežila s kamenjem ter ga vrgla v potok. Oba zločinca sta družinska očeta.

× V Ljubljani je umrl direktor I. državne realne gimnazije Josip Mazi, ugleden šolnik, vzgojitelj in znanstvenik. Pokojni je bil doma iz Zirov, kjer se je rodil leta 1872. Zaslužnemu možu trajen spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Prvovrstne tržiške

KOSE
in
brusilne kamne

v različnih kvalitetah ima
v veliki izbiri v zalogi

„EKONOM“, Kolodvorska 7

× Okrog Sv. Marjete ob Pesnici je povodenj Pesnice povzročila obilo škode. Travniki in njive, vse je zablato, uničeni sta žetev in košnja, pa tudi na drugih poljskih pridelkih je obilo škode.

× V Beogradu je bil Bošković, ravnatelj »Kovnice d. d.«, ki je zase koval denar, kakor smo pred časom poročali, radi tega obsojen na 14 let robije. Njegov knjigovodja Djordjević, ki mu je pri tem pomagal, je bil obsojen na 6 let robije, oba skupaj pa morata plačati vse stroške procesa in 200 tisoč dinarjev odškodnine državi.

× Občino Šmartno pri Slovenjgradu je zadela huda nesreča. Pred kratkim je skoro celo uro padala debela toča, ki je tako zakrila tla, da so jo še čez dva dni po neurju našli cele kupe. Najbolj so prizadeti kraji Legen, Golavabuka, Dobrova, deloma pa Gradiše, Brde in Šmartno. Prizadetih je nad 150 kmetov. Ponekod je odneslo vso rodovitno zemljo z njiv.

Vsa zdravila za ljudi in živino

naročate lahko iz lekarne na Vrhnikih. Posebno priporočamo: Hočevarjevo Aromatično železno tinkturo, priznana najboljša sredstva zoper slabokrvnost, slabo prebavo in oslabelost. Je boljše kot vsako železno vino! Polilitrska steklenica 2 Din. Naročiti in porabiti je 3 steklenice. Želodčni prašek, ki učinkuje pri želodčnem katarju, to je pri tiščanju in bolečinah v želodcu, želodčnem krču, kislem izpahovanju in bluvanju. Škatla 20 Din. Tasseol sirup zoper pljučne bolezni. Oblažuje kašelj, izčisti pljuča in dviga tek. 1 steklenica 40 Din. Nervocel, ki vsebuje kolo, železo in fosfor. Deluje odlično pri živčnih boleznih, utrujenosti in nervoznosti. Okrepi in vrne tek. Steklenica 40 Din. Za domače živali: Sadnikarjev zdravilni prašek za prašiče. Sigurno zdravilo zoper bolezni na prebavilih, ki čisti in odvaja kužne bacile. Pospešuje tek in rejo živali, ter zabrani izbruh rdečice. Zavoj 8 Din, 10 zavojev 70 Din. — Bosulin svečice. Edino zdravilo zoper srannično vnetje pri govedih. Zanesljivo zoper jalovost krav in telic. Škatla z 12 svečicami 25 Din. — Protikataraličen prah za konje. Preizkušeno zdravilo zoper konjski kašelj, težko dihanje in izgubo teka. Škatla 20 Din.

LEKARNA PRI »ANGELJU VARHU« NA VRHNIKIH. Imenovanih zdravil se ne dobi nikjer drugod, zato naročate naravnost od mene! Na vsa vprašanja odgovorjam brezplačno! Pri večjih naročilih popusti!

Kmetijske zbornice

Med vprašanji, ki živo zanimajo in zadevajo našega kmeta, je brez dvoma važno in pomembno vprašanje kmetijskih zbornic.

Naš kmetijski pokret je že takoj ob svoji ustanovitvi leta 1919. sprožil to važno vprašanje in ponovno zahteval ustanovitev takih zbornic ter vsestransko pojasnjeval njih pomen in potrebo.

Kakor sedaj poročajo, je končno načrt uredbe o Kmetijskih zbornicah izdelan. Potem načrtu bi bile zbornice razdeljene po banovinah. Bile bi javnopravne ustanove in posvetovalni organ državnih in samoupravnih oblasti v vseh vprašanjih, ki so v zvezi s kmetijstvom in narodnim gospodarstvom sploh.

Naloga zbornic

so v glavnem po tem načrtu: Zastopati, varovati in pospeševati interese poljedelstva, izjavljati se o zakonskih osnutkih itd., ki bi bili važni za gospodarstvo in kmetijstvo, statistično delo, promet s kmetijskimi pridelki (glede navad ali uzanc pri tem delu), ustanavljanje in upravljanje ter pospeševanje zavodov i. dr. za pospeševanje kmetijstva in več sličnih nalog, kakor jih pač opravljajo vse stanovske zbornice.

Državne oblasti

in samoupravna telesa bi morala po tem načrtu zbornicam na zahtevo dajati vse podatke, ki so potrebni za opravljanje zborničnih nalog, a v vprašanju mednarodnih pogodb in trgovskih dogovorov, ki se tičejo gospodarstva, bi morala oblast za sklepanje dobiti predhodno odobritev kmetijskih zbornic. Enako bi se smele te zbor-

nice v vprašanjih svojega delokroga obračati neposredno na državne oblasti.

Kdo bodi član in s kakšnimi pravicami

1. Lastniki kmetijskih posestev, ki sami s svojo družino ali v svoji družini obdelujejo ta posestva in jim je kmetijstvo glavni poklic: v družinskih zadrugah se smatrajo kot pripadniki vsi polnoletni člani družinske zadruge, če jim je kmetijstvo glavni posel.

2. Zakupniki kmetijskih posestev, če jim je to glavni poklic.

3. Kmečki delavci, pod pogojem, da žive najmanj tri leta v isti občini in da jim glavni dohodek tvori zaslužek od dela pri kmetijstvu in da ne spadajo pod zakon o zavarovanju delavcev.

4. Vse ženske osebe bodo mogle biti pripadnice zbornice pod pogojem, da samostojno vodijo svojo domačijo.

Pripadniki kmetijskih zbornic pa imajo naslednje pravice:

1. da po odredbah zakona, uredbe, pravilnika ali statuta imajo aktivno in pasivno volilno pravico za volitve v zbornični svet;

2. da se poslužujejo vseh koristi zborničnih ustanov radi zaščite in pospeševanje gospodarstva;

3. da zahtevajo potrdilo za svoje potrebe v zborničnem delokrogu;

4. da zahtevajo informacije kakor tudi podatke, ki so potrebni njihovemu gospodarskemu delovanju;

5. da pošiljajo zbornici s svojega področja prošnje, vloge in pritožbe kakor tudi, da zahte-

vajo informacije za vse pristojne zbornice radi zaščite gospodarstva;

6. da stavljajo predloge v vseh vprašanih, ki so v zvezi z gospodarstvom.

Pripadniki kmetijskih zbornic bodo pa imeli tele dolžnosti:

1. da bodo dajali pristojni zbornici vse informacije in vse podatke, ki jih zbornica od njih zahteva po zakonu ali statutih;

2. da bodo plačevali zbornici predpisane doklade;

3. da bodo po predpisanih zborničnih statutih plačevali takse za potrdila in druge akte, ki jih bodo v lastnem interesu zahtevali od zbornic.

Kmetijske zbornice bodo lahko imele tudi dopisno in častno članstvo.

Organi zbornic

Organi kmetijskih zbornic bodo: 1. zbornični svet, 2. izvršilni odbor, 3. nadzorni odbor, 4. disciplinski odbor, 5. stalni ali posebni strokovni odbor, 6. predsedništvo, 7. zbornični urad, izpostave in zastopstva.

Nadalje določa načrt vsem tem organom delokrog s pravicami in dolžnostmi.

Kakor je misel Kmetijskih zbornic v jedru zdrava in nje realizacija od nekaj naša odločna

zahteva, nastane vendar ob našem brezupnem obubožanju vprašanje, ki ga ne moremo zamolčati:

Kdo bo plačal stroške?

Ustanova sama brez sredstev ne more poslovati, pa naj bo še tako idealno zamišljena. Rečeno pa je v uredbi, da naj bi se stroški krili s 5% doklado na zemljarino. V tej višini se lahko predpiše doklada po sklepu zborničnega sveta, nad 5% pa po odobritvi kmetijskega ministra v sporazumu s finančnim ministrom.

Kaj pomeni taka obremenitev kmeta danes, bo brez razpravljanja vedel vsakdo. Vprašamo samo: Ali naj kmeta razen za davke začnemo rubiti še za — zbornične doklade, ki bi bile dejansko samo — nov davek?!

In še eno vprašanje nastane: Kaj nam jamči, da bodo zbornice, kakor jih predvideva ta načrt, res kmetska stanovska zastopstva, ne pa nov strankarsko-politični organ za kogarkoli?

Da, tudi to vprašanje je važno in bi moralo biti v načrtu samem popolnoma rešeno. Dokler tega ni, lahko v bistvu zdrava zamisel kmetskih zbornic postane samo novo leglo bojov in razprtij. Kdo si jih želi? — Kmetje prav gotovo ne!

■ Vsako leto izginejo trije jeziki. Število živih jezikov znaša 1500 do 3000, kakršno je pač stališče, ki ga zavzemajo razni sastitiki napram samostojnosti kakšnega idioma. Neka statistika, ki velja za posebno zanesljivo, jih našteva 1796. Med temi jih je 860 važnejših, a od teh jih odpade 48 na Evropo, 153 na Azijo, 118 na Afriko, 424 na Ameriko in 117 na otoke Južnega morja. Število jezikov pa se polagoma manjša, in sicer pred vsem zavoljo tega, ker se primitivci oprijemljejo svetovnih jezikov. Angleški jezikoslovec Williamson, ki se bavi posebno z jeziki primitivcev, pravi, da se skrči število eksotičnih jezikov na leto povprečno za tri, tako da je računati s tem, da bodo nekoč popolnoma izginili, čeprav še ne tako kmalu.

■ Čuden vzrok ločitve. Nekemu sodišču v Parizu je pripadla te dni naloga, da odloči o redkem ločitvenem vzroku. Neka žena je tožila za ločitev svojega zakona in je navedla kot vzrok za svojo tožbo to, da je mož, s katerim je bila poročena že dve leti, niti enkrat v tem času ni poljubil. Izjavila je, da ga ima sicer zelo rada, vendar pa ji je to njegovo ravnanje uničilo srečo. Njegov odpor proti poljubom je tudi zelo žali. Mož, ki ni prišel osebno k razpravi, je dal sodniku po svojem zastopniku povedati, da čuti že od mladega gnus do poljubovanja. Po več urni razpravi je sodnik odločil tako, da se zakon loči, in sicer po krivdi moža.

■ Veliko vohunsko afero so odkrili v Kalforniji. V zadevo je zapletenih več japonskih pomorskih častnikov in bivši ameriški mornar Thompson. Afera vzbuja v vsej Ameriki mnogo viharja in je baje največja vohunska afero novejšje dobe. Japonske roke segajo torej že zelo daleč.

Uživajmo mnogo mleka

Vsakdo ve, da vsebuje prava kava strup, ki ga imenujemo — kofein. Ta strup vpliva zlasti pri nekaterih ljudeh na delovanje srca, na nekatere žleze, na prebavila in še na druge notranje organe.

Ako računamo za skodelico kave 16 kavinilih zrnc, povzijemo s tem 1 desetinko grama kofeina, z desetimi skodelicami kave pa 1 gram. To pa je že količina, ki škodljivo vpliva tudi na najbolj odporen organizem.

Kakor poroča zdravniška revija »Wiener Archiv für innere Medizin« pa so zdravniki ugotovili, da imamo v mleku sredstvo, ki uničuje škodljivo delovanje kofeina. Skraja so pripisovali to važno lastnost mlečnim beljakovinam, podrobnejša kemična raziskavanja pa so pokazala, da uničujejo kofein le mlečne maščobe, zlasti tako zvani — lecitin.

Kdor tedaj vživa pravo kavo, naj ne pije črne, ampak naj ji prilije mnogo mleka, pa bo zavarovan proti slabim posledicam kofeinskih vplivov. Kavi pa mora seveda priliti polnomastno, torej neposneto mleko. Če pa že hoče bolj temno kavo, naj ji doda sladke smetane, ki vsebuje največ mlečne maščobe.

Sejmi

5. julija: v Vidmu ob Krki, Mengšu, Peklu pri Poljčanah, Sv. Lenartu nad Laškim, Dokležovju.
6. julija: v Novem mestu, Polšniku, Slančjem vrhu, Travi, Celju, Ormožu, Lembergu, Murski Soboti.
7. julija: v Ptujju, Dolnji Lendavi.
8. julija: v Gradacu, Pišecah.
9. julija: v Žužemberku, Tirni, Turnišču.
10. julija: v Dobovi, Poljčanah, Puconcih.
11. julija: v Nemški Loki, Brezovem pri Litiji, Boštanju, Senožečah.

Listnica uredništva

C. K. iz P. Članek »0 svobodi na vasic je malo preoster. Dasi je v njem drugače zapisana sama čista resnica, vendar ga priobčili ne bomo, ker bi bil po naši sodbi itak zaplenjen.

Po svetu

■ Kraljična je vzela hotelskega vratarja za moža, ne morda v pravljici, ampak čisto za res. Sestra iraškega kralja se je omožila z nekim grškim hotelskim vratarjem. Zato je vlada države Irak takoj izdelala zakonski predlog, s katerim bo v bodoče urejeno vprašanje ženitve in možitve članov in članic vladarske hiše. Po tem zakonu se noben član vladarske hiše ne bo smel poročiti, dokler tega ne dovoli kralj. Član pa, ki se ne bi pokoraval temu zakonu, izgubi vse imetje in vse pravice, ki jih ima kot član vladarske hiše, ter bo tudi izgnan iz Iraka.

■ Nova polarna ekspedicija (znanstvena odprava) je odpotovala iz Varšave na Spitzberge. V odpravi je med drugimi znani poljski učenjak dr. Jodko-Narkiewicz. Ekspedicija namerava prepotovati Spitzberge od juga proti severu in znanstveno raziskati oni del otočja, kamor doslej še ni stopila človeška noga.

■ Pri Vernonu v Franciji je prišlo do eksplozije v tamkajšnji tovarni za municijo. Ena izmed delavnic je zletela v zrak. Nekaj delavcev je mrtvih, nekaj težko, nekaj pa lahko ranjenih.

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavlj.: »Kmetški dom«. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // JAMSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Sfrankam nudi brezplačno poštno položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 in od 3—5, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂ ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.300.000—

